

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

для студентів

галузь знань	05 соціологія та поведінкові науки
спеціальність	054 соціологія
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	Соціологічне забезпечення управлінських процесів
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20 <u>22</u> /20 <u>23</u>
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: к. іст. н., доц. Каменецький М. С.

Пролонговано: на 2023/2024 н.р. Чорвинець (підпис, ПІБ, дата) «31» 08 2023р.

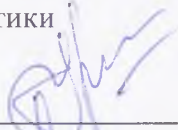
на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__р.

КИЇВ – 2022

Розробник: **Каменецький Максим Станіславович**, канд. іст. наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

ЗАТВЕРДЖЕНО

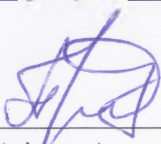
Зав. кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

_____ (КОНСТАНТИНОВ В.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією Інституту міжнародних відносин

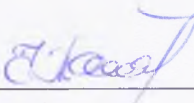
Протокол від «20» вересня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії
_____ (ПРИЯТЕЛЬЧУК О.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«20» вересня 2022 року

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року №8

Голова науково-методичної комісії
_____ (ЧЕРВІНСЬКА Т.Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – набуття студентами необхідних теоретичних, методичних та методологічних знань і практичних навичок їх застосування в виконанні висококваліфікованої аналітичної та викладацької роботи в галузі дослідження міжнародних відносин та світової політики.

Практичне спрямування дисципліни передбачає виконання низки письмових робіт та участь у групових ігрових ситуаціях. Дисципліна спрямована на ознайомлення студентів з проявами та трактуваннями явища міжнародних відносин та світової політики.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. успішне опанування дисципліни «Соціально-політичні студії»;
2. знання теоретичних основ сучасних міжнародних політичних процесів, сучасних інформаційних систем і технологій, критичне мислення.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна передбачає вивчення теоретичних та практичних аспектів міжнародних відносин та світової політики в їх сучасному вигляді, основних підходів до дослідження міжнародних відносин, оволодіння сучасними знаннями і навичками аналізу світових політичних процесів. В предметному полі дисципліни на базі раніше отриманих студентами знань та вмінь поєднуються питання теорії та практики міжнародних відносин. Їх осмислення та адекватний аналіз можливі лише за умов комплексного погляду на міжнародні відносини. Особлива увага приділяється розгляду та аналізу особливостей та основних напрямів сучасних міжнародних відносин, визначенню закономірностей становлення, функціонування та змін, дій та взаємодій суб'єктів міжнародних відносин різних рівнів та структур у конкретних проявах в умовах глобального розвитку і в контексті світового політичного процесу.

Дисципліна складається з *двох змістових частин*. *Перша* присвячений вивченню теоретичних та концептуальних підходів до пояснення явища міжнародних відносин та світової політики, провідним теоріям міжнародних відносин. *Друга* – практичним проявам основних тенденцій у міжнародних відносинах та світовій політиці, які спостерігаються у новітній історії та сучасній міжнародній політичній практиці.

4. Завдання (навчальні цілі): Знати основні підходи до визначення явища міжнародних відносин, способи трактування процесів, які відбуваються на міжнародному рівні. Мати стійке уявлення про базові правила аналізу міжнародних відносин.

Що спрямоване на формування компетентностей:

- Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому (СК03);
- Здатність прогнозувати розвиток соціальних процесів в організаціях, галузях та регіонах (СК09);
- Здатність прогнозувати тенденції розвитку структур менеджменту і маркетингу в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій (СК13).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати:			
1.1	основні теоретичні проблеми міжнародно-політичної науки, методи дослідження нею свого об'єкту;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	опитування, виконання індивідуальних	3%
1.2	процес формування явища міжнародних відносин та парадигми його дослідження;	лекція, практичне заняття, самостійна робота	аналітичних робіт, контрольний тест	3%
1.3	особливості міжнародної системності; критерії побудови міжнародних систем;	лекція, практичне заняття	тест	4%
1.4	основні параметри дискусій відносно тенденцій розвитку міжнародних	лекція, практичне заняття		5%

	відносин;			
1.5	основні парадигми, наукові школи, підходи до дослідження міжнародних відносин та світової політики:	лекція, практичне заняття		4%
1.6	зміст сучасних наукових поглядів на характер світової політики, на процеси, що відбуваються як на глобальному, так і на регіональному рівнях, в різних регіонах, основні тенденції та проблеми, які їй притаманні;	лекція, практичне заняття	опитування, виконання індивідуальних аналітичних робіт, контрольний тест	3%
1.7	закономірності та головні тенденції сучасного світового розвитку, його рушійні сили, варіанти становлення нової міжнародної політичної ситуації;	лекція, практичне заняття		3%
2	Вміти:			
2.1	використовувати теоретичні положення міжнародно-політичної науки для аналізу міжнародних відносин і світової політики;	практичне заняття, самостійна робота	виконання індивідуальних аналітичних робіт	4%
2.2	використовувати системний підхід до аналізу міжнародно-політичних проблем;	практичне заняття, самостійна робота	опитування, виконання індивідуальних аналітичних робіт, дискусія, виступ-захист варіанту політичного рішення	3%
2.3	узагальнювати та систематизувати основні положення та висновки світової наукової думки про міжнародні відносини;	практичне заняття, самостійна робота		3%
2.4	виявляти інтереси різних акторів світової політики та аналізувати їх діяльність на світовій арені, критично оцінювати різні теоретичні школи і підходи, які існують в цій галузі;	практичне заняття, самостійна робота		3%
2.5	структурувати проблему і виокремлювати основоположні фактори при аналізі ситуацій в різних галузях міжнародного життя;	лекція, практичне заняття		5%
2.6	давати наукову оцінку міжнародно-політичним подіям,	практичне заняття, самостійна робота		4%
2.7	вміти викласти проблему і підходи до її рішення в різних видах документів (реферат, аналітична довідка, сценарні варіанти розвитку подій та ін.) а також представляти їх у доповідях і науково-практичних дискусіях;	практичне заняття, самостійна робота		4%
2.8	проводити базові інформаційно-аналітичні дослідження у галузі міжнародних відносин;	практичне заняття, самостійна робота	виконання індивідуальних та колективних аналітичних робіт	3%
2.9	узагальнювати та аналізувати міжнародну інформацію, моделювати ситуації у міжнародних відносин, здійснювати аналіз криз та конфліктів у міжнародних відносинах;	практичне заняття, самостійна робота		3%
2.10	прогнозувати можливі наслідки подій міжнародного характеру;	практичне заняття, самостійна робота		3%
3	Отримати базові комунікативні навички:			
3.1	взаємовідносин між аналітиком та замовником/адресатом аналітичного	практичне заняття,		10%

	продукту;	аналітична доповідь, дискусія, вирішення конкретних задач та ситуацій	виконання аналітичних робіт, презентація	
3.2	в процесі групового вирішення актуальних проблем та вироблення рекомендацій для прийняття зовнішньополітичного рішення.			
4.1	Підготувати аналітичну довідку на самостійно обрану тему та представити її ключові положення у формі індивідуального виступу;	лекція, заняття, робота	практичне самостійна	індивідуальний виступ 15%
4.2	Підготувати аналітичний огляд інформаційних джерел на запропоновану тему (колективний проект).	лекція, заняття, робота	практичне самостійна	презентація 15%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1-1.3	1.4-1.7	2.1-2.4	2.4-2.7	2.8-2.9	3.1-3.2	4.1	4.2
РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.	+	+	+	+	+		+	+
РН14. Застосовувати теоретичні підходи та методологію аналізу до діагностики та вирішення організаційних та регіональних проблем.						+	+	+
РН18. Організовувати і проводити моніторинг та діагностику соціальних процесів, проводити експертизи та оцінювання програм соціального розвитку та соціального стану організацій, регіонів тощо				+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання:

Оцінювання роботи студентів включає поточний контроль і семестровий контроль у формі заліку. Максимальна сума балів, яку може набрати студент під час навчання – 100 балів. Видами поточного контролю є: усне опитування, контрольні роботи з теоретичних питань, які висвітлюються на лекціях та вивчаються студентом на самостійній роботі, вирішення проблемних ситуацій на семінарських заняттях, розв'язання практичних завдань під час самостійної роботи.

- семестрове оцінювання:

- активна робота на семінарських заняттях: РН1.1-РН1.7, РН2.1-РН2.10 – **40/28 балів**
- виконання контрольних робіт: РН1.1-РН1.7 – **30/16 балів** (2 роботи по 15 максимальних або 8 мінімальних бали за кожену)
- Презентація індивідуальної аналітичної доповіді - РН3.1, РН3.2, РН4.1, РН4.2 – **30/16 балів**.

- підсумкове оцінювання: залік

7.2. Організація оцінювання студентів: Оцінювання усіх видів робіт здійснюється впродовж семестру, включаючи самостійну роботу та виконання індивідуальних і колективних завдань, які формуються для команди, як правило, з 3-х осіб.

- робота на семінарських заняттях: РН2.1- РН2.5 – протягом семестру
- Контрольна робота 1 з теми 1-5, РН 1.1- РН 1.4 – після теми 5
- Контрольна робота 2 з теми 6-13, РН 1.5- РН 1.7 – після теми 13

4. Практичне та аналітичне завдання РН 3.1, РН 3.2 – після теми 10

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних і семінарських занять

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Лекції	Семінари	Самостійна робота
1. Теоретичні концепції міжнародних відносин				
1.	Міжнародні відносини як феномен суспільних відносин.	2	2	4
2.	Проблеми міжнародних відносин в історії суспільно-політичної думки. Теорії міжнародних відносин.	2	4	6
3.	Проблема суб'єктності у міжнародній політиці та міжнародному праві.	2	2	4
4.	Система та структура міжнародних відносин. Поняття світової політики.	2	2	4
2. Сучасні міжнародні відносини та світова політика.				
5.	Типи процесів у міжнародних відносинах.	2	2	4
6.	Інституціоналізація міжнародних відносин.	2	2	4
7.	Універсальні міжнародні організації. Спеціалізовані та регіональні міжнародні організації та міжнародні угоди	2	2	4
8.	Міжнародні конфлікти. Локальні та глобальні міжнародні конфлікти.	2	4	6
9.	Способи запобігання та редукування міжнародних конфліктів. Нові загрози міжнародній безпеці	2	2	4
10.	Глобальні проблеми сучасних міжнародних відносин.	2	2	6
	ВСЬОГО:	20	24	46

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **20 год.**

Семінари – **24 год.**

Самостійна робота - **46 год.**

9. Рекомендовані джерела:

а) основна:

1. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер.авт.кол. В.Ю. Крушинський; за ред. В.А.Манжоли. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2010.
2. Міжнародні системи та глобальний розвиток./ кер.авт.кол. О.А. Кошпель; за ред. Л.В.Губерського, В.А.Манжоли. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2008.

б) додаткова:

1. Асиметрія міжнародних відносин. Під ред. Г.М.Перепелиці, О.М.Субтельного. - К.:Стилос, 2005.
2. Березовець Т. Анексія: острів Крим. Хроніки «гібридної війни». – К., 2015.
3. Близький Схід: міжнародна безпека, регіональні відносини та перспективи для України / Відп. Ред. Б.О.Парахонський. – К., 2008.
4. Галака С.П. Проблема нерозповсюдження ядерної зброї у міжнародних відносинах: Монографія. – К., 2002.
5. Дюррозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К.1995.

6. Каменецький М.С.,Суботін А.А. Теорія міжнародних відносин. Посібник-хрестоматія.- К.:Київський університет,2007.
7. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: заснування і етапи формування. – К., 2001.
8. Магда Є.В. Гібридна війна: вижити і перемогти. – Х., 2015
9. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин. Підручник.- К.:Київський університет.-2008.-512 с.
10. Doyle R. The Roots of War in the 21st Century: Geography, Hegemony, and Politics in Asia-Pacific / Randall Doyle. — Lanham, Maryland: University Press of America, 2009. — 166 p.
11. Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. — N.Y.: Routledge, 2007. — 306 p.
12. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction / Paul Wilkinson. — Oxford: Oxford University Press, 2007. — 144 p.

10.Додаткові ресурси

1. Україна модерна. Міжнародний інтелектуальний часопис - <http://uamoderna.com>
2. Україна – НАТО - <http://www.ukraine-nato.gov.ua/>
3. Foreign Affairs <http://www.foreignaffairs.org/>
4. Foreign Policy <http://www.foreignpolicy.com>

ПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Основні міжнародні конфлікти другої половини ХХ ст.
2. Соціально-політична природа міжнародних відносин.
3. Загальна характеристика ООН.
4. Структура системи міжнародних відносин.
5. Англосаксонський напрям геополітики.
6. Моделі інтеграційних процесів.
7. Основні відмінності між Лігою Націй та ООН.
8. Зовнішньополітична діяльність суб'єктів МВ.
9. Види й форми міжнародних відносин.
10. Силова політика в умовах сучасних МВ.
11. Приклади сучасних інтеграційних об'єднань.
12. Суб'єкт міжнародних відносин: концепції та класифікації.
13. Підходи до пояснення міжнародної інтеграції.
14. Карибська криза.
15. Проблема Косово в сучасних міжнародних відносинах.
16. Типологія міжнародних конфліктів.
17. Силовий потенціал держави.
18. Ознаки міжнародного тероризму.
19. Система міжнародних відносин, її компоненти й основні характеристики.
20. Основні заходи протидії міжнародним конфліктам.
21. Основні способи протидії міжнародному тероризму.
22. Поняття міжнародної інтеграції.
23. Проблеми методології у дослідженнях міжнародних відносин.
24. Природа міжнародного конфлікту.
25. Концепції, що пояснюють явище міжнародного тероризму.
26. Міжнародне право у сучасних міжнародних відносинах.
27. Причини та наслідки I світової війни.
28. Співвідношення внутрішньої та зовнішньої політики.
29. Причини та наслідки II світової війни.